

**Derewel ana Pol sə vinden ayak anà
 dō sə
 Korintu ahay
 mə slala cew awan
 Adakay way pə deftere a anan**

A derewel a anan inde nà, Pol kà jak 'am sə mivél ahay bayak awan. Atə Pol tə egliz sə Korintu tə slàne 'am ahay pi zek sabay. Anga nan, Pol a ja 'am sə pəse zek ahay aday sa zlah məlmal tə tinen. Asa, dō sa jəka tinen dō maslan a Yesu ahay ataya tə tətakan anan way mungwalay aya anà dō ahay, aday ta ja nə Pol winen dō maslan a Yesu bay. Natiya kutok, Pol a đakay anan ləbara anahan tə dəcə anahan sa ga anga winen dō maslan a Yesu ata awan.

Nga sa 'am ahay

Pol a ngəran anà Mbərom anga sumor anahan
 (1.1-11)

Azlah məlmal à wulen ana atə Pol tə Korintu
 ahay (1.12 - 7.16)

Pol a varan məgala anà Korintu ahay sə cakal
 way anga dō a Yesu ahay à Urəsalima (8.1 -
 9.15)

Pol a ga 'am pi zek wa ta sə đakay anan winen dō
 maslan a Yesu đidek awan (10.1 - 12.21)
 Andav sa 'am ahay (13.1-13)

Pol a jan ayak 'am anà dō sə Korintu ahay

¹ Sə vindek ikwen ayak derewel a anan nà, nen Pol, dō a Mbərom sə walay aday sə təra anan dō

maslan a Yesu Almasihu ata awan. Mə vindek ayak nà, manay tə Timote mərak a mənuko, anà kwanay dō a Yesu ahay à Korintu, aday anà dō a Yesu azar aya pə daliyugo sə Akaya fok re. ² Mbərom Bəbay a mənuko tə Yesu Almasihu Bahay a mənuko tâ gak ikwen sumor aday tâ varak ikwen zay.

Mbərom a man a mivel ù doh anà dō sa ga dāce ahay

³ Ngəruko anan anà Mbərom Bəbay ana Bahay a mənuko Yesu Almasihu, dō sa taa gan sumor anà dō ahay aday sa taa man atan anan mivel ù doh kwa siwa ata awan. ⁴ A alay a mənuko à dāce inde cəna, a mak uko anan mivel ù doh, anga aday mənuko dukwen dā man anan mivel ù doh anà dō sa ga dāce ahay matanan ite. ⁵ Dāce a manay sa ga bayak ataya nà, kawa dāce ana Yesu Almasihu sa ga bayak ataya re. Matanan, Mbərom a man umo anan mivel ù doh tə alay ana Yesu Almasihu bayak a re. ⁶ Əna kwa â ga nə manay apan mi ga dāce dəp nà, a təra anga aday â mak ikwen anan mivel ù doh, aday Mbərom â tam kwanay. Matana re, Mbərom a man umo anan mivel ù doh nà, anga aday sa mak ikwen anan mivel ù doh a re. Natiya ki mben apan sə səmen anan anà dāce ahay à alay a kwanay sa ga dāce ahay kawa ana manay sa ga dāce ataya re. ⁷ Ma san zle lele, awan saa fakay kwanay pə cəved a Mbərom wa nə ibay, anga ma san zle, kə jipen tə manay à dāce ahay inde, aday Mbərom i mak ikwen anan mivel ù doh, kawa ananahan sa taa man umo anan mivel ù doh ata re.

⁸ Mərak ahay, a nan umo nà, sənən anan dəce a manay sa ga pə daliyugo sə Aziya ataya awan. Ma gak dəce bayak a kə zalak umo məgala à nga wa. Ma jak abay sa jəka mi sa təmay wa zay bay. ⁹ Ayaw, manay mə lavak anan zek sa mac coy, abay manay mə bayak nà, na. Aya əna, a təra matanan nà, anga aday m̄a dəf nga pə Mbərom, do sə slabakay do ahay à məkə wa, bina pə məgala si zek a manay aya ite sabay. ¹⁰ Mbərom kə təkək manay à amac ata wa, aday i tam manay pa 'am re. Ma dəf nga nə pə winen awan, i tam manay azanaka re. ¹¹ Kwanay dukwen, men umo zek tə amboh. Ata, do ahay bayak a ti ga amboh anga manay, aday Mbərom i mbədəhan umo apan, i man umo zek. Natiya kutok, do ahay bayak a ti ngəran à Mbərom anga kə təkək amboh a tinen anga manay ata awan.

Pol a dəkay anan kə zlak à Korintu sabay nə angamaw

¹² Way a sa zlan umo à nga ata nà, həna: Ma san zle à mivél a manay inde nà, azla a manay pa 'am sə do ahay nə dīdek awan, kawa sa zlan à nga anà Mbərom. Mə zakay a kutok nà, azla a manay pa 'am a kwanay dukwen, winen dīdek a re. Ma njad məgala sa zla matana ata nà, tə asan way su do zənzen a bay, əna Mbərom sa gan umo sumor sa zla matanan ata awan. ¹³⁻¹⁴ Abay kə sənən bidaw, way a manay sə vindek ikwen ayak ata nà, awan uda mi dər a ibay asanaw! Ki jingen nə kawa ana manay sə vindek ayak ata way anahan. A ga pumo nà, hus həna, kə sənən manay nə əngal. Əna ki i sənən manay nə kweceh kutok, aday pə luvon ana

Bahay a mənuko Yesu saa may ata nà, mi i zlak ikwen à nga, kawa kwanay đukwen ki i zlen umo à nga ata re.

¹⁵⁻¹⁶ Anga na san way ataya zle kutok, u no abay sa zlak ayak àga kwanay, aday ni i zla à Makedoniya. Ata aday ni may à Makedoniya wa àga kwanay asa. Aday abay ki men uno zek tə dala sə cəved sa zla à Yahudiya. Matanan kutok i təra ni zlak ayak àga kwanay saray cew sa mak ikwen zek. Əna na nay à Makedoniya tə àga kwanay sabay. ¹⁷ Anuno sa jak ikwen ayak matana ata nà, nə bayakak apan lele bidaw? Ayaw, nə bayakak apan lele, abay ni ga matana way anahan. Bina na ja way kawa đo sə daliyugo ahay bay asanaw? Kak matanan nà, nə japay anan atə ayaw tə a'ay alay kərtek awan.

¹⁸ Əna ni jak ikwen ayak həna pa 'am a Mbərom, winen đo đidek awan, à alay a manay sə đakak ikwen anan ləbara mugom ata nà, mə japak anan atə ayaw tə a'ay pə way kərtek a bay. ¹⁹ Manay tə Silas tatə Timote mə đakak ikwen anan nà, ləbara ana Yesu Almasihu Wan a Mbərom awan. Winen a japay anan atə ayaw tə a'ay itəbay. A ja nà, way đidek a vərre. ²⁰ Anga way a Mbərom sə zlapak uko anan ataya fok nà, ti təra nə anga ayaw ana Yesu Almasihu. Anga winen a kutok, đa taa ja «Amen» anga sə varan mazlađ anà Mbərom. ²¹ Asa, Mbərom a tə alay anahan a sə varan umo məgala pə cəved a Yesu Almasihu ata, i varak ikwen məgala re. A walay mənuko, ²² a varak uko anan Apasay anahan kawa vivay sə way sə đakay anan mənuko nà, đo anahan ahay. Aday kə varak uko Apasay ata à mível inde, sə đakay anan đi i

njad anan way anahan sə zlapan anan anà dō ahay ataya fok.

²³ Həna ni jak ikwen ayak nà, na zlak ayak àga kwanay sabay angamaw ata awan. Mbərom awan a san zle, 'am uno sa jak ikwen ata nà, dīdek awan. Kak matana bay nà, suwan nā mac. Na zlak ayak à Korintu bay nà, anga u no sa gak ikwen way saa cəbak ikwen ata bay. ²⁴ A nan sa ja nà, mə lavak ikwen nga pə cəved sə adaf nga a kwanay bay, anga ma san zle, adaf nga a kwanay nà, mə jəra a lele coy. Əna a nan umo nə guko mer su way pə kərtek a tə kwanay, anga aday kə tisen mivel.

2

¹ Anga nan, na ja ni zlak ayak àga kwanay nà, aday sa ga way sə cəbak ikwen maza bay. ² Kak na sak a ga way sə cəbak ikwen nà, i cəbo ĩ nen a re. Ata dōwan saa tuslo anan mivel inde sabay, bina way ata i cəbak ikwen anà kwanay a fok. ³ Anga nan, na zlak ayak bay, əna nə vindek ayak à yime uno inde nà, dərəwel a ma caḅ ata awan. Na ga matanan nà, anga aday, na saa zlak ayak, nā tan à nga anà way sə cəbo àga kwanay bay. Bina, abay saa tuslo anan mivel nə kwanay bidaw? Na san kwanay zle fok. Kak nə taslak mivel nà, ki tisen mivel re. ⁴ Nə vindek ayak dərəwel ata nà, tə mugo awan, aday tə idə sə ayam awan. Əna nə vindek anan ayak nà, sə cəbak ikwen bay, əna anga aday kə sənen anan nə pəlay kwanay tə mindel.

Pol a gan may nà, tə pəsən anan anà dōwan a sa ga ines ata awan

⁵ Dowan a kwanay a kà gak way sa caḅ nà, u go ì nen Pol bay, əna anà kwanay a fok aḁəka. Kak nə mbəlek anan bay nà, anà zek məduwen su do awan. ⁶ Do ahay bayak a tə ngərzak apan, aday kà slak matanan, bina kə yimak pə ines anahan coy kutok. ⁷ Alay a kà slak həna sə pəsen anan coy, aday sa man anan mível ù doh, bina i ga mugo kə zalak, mbac i i slahan. ⁸ Anga nan, ni cəce pikwen wa nà, ken anan anan asan zek a kwanay sə ḁakan anan nə kə pəlen anan asa. ⁹ Nə vindek ikwen ayak ḁerewel a hinen inde ata nà, sa ca pikwen wa azan, aday sa san kwanay apan ki ḁəfen anan apan anà 'am uno ahay fok biḁaw. ¹⁰ Həna ni jak ikwen ayak, ḁowan a kwanay kə pəsen anan anan ata nà, nen ḁukwen nə pəsek anan. Nen nà, nə pəsek anan ḁowan ata pa man sə ide ana Almasihu, anga sa mak ikwen zek à kwanay, kak awan inde sə pəsen anan nà, na. ¹¹ Na gak matanan, anga u no nà, Fakalaw á sa njak mənuko pi zek bay, bina ḁa san wurwer anahan aya zle asanaw?

Pol a ḁəfan ide anà Titus à wulen su doh sə Təruwas

¹² Kwakwa ata nà, nə slabak sa zla à Təruwas saa ḁakay anan ləbara mugom a pə Yesu Almasihu. Nə ḁəzle à man ata kutok nà, na ca apan nə Bahay a mənuko Yesu kə lavak uno anan zek lele ta man ata sə ḁakay anan uda ləbara anahan. ¹³ Əna, nen tə ajalay nga awan, anga na tak anan à nga anà mərək uno Titus bay. Anga nan, nə mbəsak anan ḁo sə Təruwas ahay, na zla way uno à Makedoniya.

Di njad sə mbasay anga Yesu Almasihu

14 Ngəruko anan à Mbərrom. Sa taa lagay mənuko tə ahosom a pa 'am sə vəräm wa anga ajapay a mənuko tə Yesu Almasihu nà, winen a hwiya. Aday winen a a đakan anan zek anà do ahay kwa aha nə tə mənuko. Mənuko nà, kawa amar sə wurde ma pak awan. 15 Amar sə wurde ata nà, winen Almasihu à mivel a mənuko inde, ma pak a sə đakan anan mazlaḅ a Mbərrom anà do saa tam ahay, aday anà do saa lize ahay ite. 16 Matanan kutok, anà do saa tam ataya nà, mənuko kawa arəbas sə way sa var sifa, aday anà do saa lize ahay ite nà, mənuko kawa arəbas sə way sa var amac. Kak matanan cukutok nà, waya saa sla pi mer su way ata anaw? 17 Bina do ahay bayak a tinen apan ti đakay anan 'am a Mbərrom nà, kawa way sə masa. Manay nə ma ga matanan itəbay. Manay apan mi đakay anan 'am anahan nà, mə đakay anan tə mivel kərtek awan, anga manay mə japay a tə Yesu Almasihu, aday sa slan manay pi mer su way ata nà, zek a Mbərrom awan.

3

Aban 'am wiya awan

1 A nan sa ja nà, manay apan mi həran nga i zek maza pa 'am a kwanay biḏaw? Ma gak anan may anà đerewel sə đakak ikwen anan manay mayanaw bay. Aday mə cəcihek pikwen wa đerewel sa zla anan à alay inde à man a àga kwanay wa bay re. Do maza aya ta gak anan may matanan, əna manay nà, kawa tinen itəbay. 2 Kwanay a nà, đerewel a mə vinde awan anga manay a bay aday đaw? Winen mə vinde a pə

mivel a manay, aday dɔ ahay fok ti san anan, ti jinge anan ata awan. ³ Way mi der a bay, kwanay nà, kawa derewel ana Almasihu sɛ vinde aday sa slan tɛ alay a manay ata awan. Winen mɛ vinde a nà, tɛ alay su dɔ zɛnzen a bay, ɛna mɛ vinde a tɛ Apasay a Mbɛrom, bahay sɛ sifa. Winen mɛ vinde a dukwen pu kon bay, ɛna winen mɛ vinde a pɛ mivel su dɔ zɛnzen aya awan.

⁴ Ma san anan matanan nà, anga Yesu Almasihu kɛ dɔkɔk umo anan pa 'am a Mbɛrom. ⁵ Ma san zle lele, manay a ta nga a manay a nà, mi slɛken anà mer su way ata tɛ mɛgala a manay bay. Mbɛrom a tɛ alay anahan a sɛ varan umo mɛgala sa ga anan. ⁶ A varan umo mɛgala nà, sɛ dɔkɔk anan lɛbara mugom awan. Lɛbara mugom a ata nà, aɓan 'am a wiya ata awan. Winen a ga minje tɛ aɓan 'am kwakwa ata sabay. Dɛ bɛnan à 'am wa nà, anà Apasay Cɛncan awan, bina anà 'am mɛ vinde avinde sabay. Way mɛ vinde avinde kwakwa ata nà, a lagay dɔ ahay nɛ saa mac. Ɖna Apasay Cɛncan a ite nà, a varan à dɔ ahay adɛka nà, sifa sa ndav kula bay ata awan.

⁷ Kwakwa ata nà, Mbɛrom a vinde 'am anahan pu kon, aday dɔ ahay tɛ canak anan anà mazlaɓ anahan awan, anga winen a kɛ dɛvak anan jiyjay sɛ mazlaɓ anahan pi jɔer a Musa. Kwa abay à ga nà, jiyjay ata i njahay bayak a bay, Isɛra'ila ahay ta mbak apan sɛ zɛzor anan jɔer a Musa bay, anga a dav ike kɛ zalak.* Kak aɓan 'am kwakwa ata sɛ lagay a dɔ ahay à amac inde ata kɛ dɛvak kɛtanan nà, ⁸ aɓan 'am wiya hɛna ata, winen mer su way

---

* **3:7** Ca pɛ Gurtaaki 34.29-35.

ana Apasay Cəncan awan ata nə, i dav i zalay way ata sabay adəka kutok a daw? ⁹ Aḅan 'am kwakwa ata nə, a varan cəved anə Mbərom sa ban do ahay tə sariya. Kak way sə gəbək uko ahay sariya ata kə mbak apan sa ka anan mazlaḅ a Mbərom nə, aḅan 'am a wiya sə təra mənuko do didek aya pa 'am a Mbərom ata i ka anan mazlaḅ a Mbərom sə zalay way ata sabay kutok daw? ¹⁰ Matanan, way a sa ka anan mazlaḅ a Mbərom kwakwa ata nə, a ga kawa winen həna tə mazlaḅ ata sabay, anga aḅan 'am wiya ata a ka anan mazlaḅ a Mbərom nə, kə zalak pə kwakwa ata wa mbəlek. ¹¹ Mbərom a ḅan 'am kwakwa ata nə, kwa a njahay nə mənjoek ca, kə kak anan mazlaḅ anahan tə winen awan. Matanan kutok, aḅan 'am wiya a sə njahay sə coy a anan nə, i zalay anan winen məduwer ata tə mazlaḅ re.

¹² Awan inde mi der a à 'am a manay inde ibay, anga manay a mə dəfan ide nə, anə way ataya awan. ¹³ Musa a kərat way pə ide kwakwa ata nə, anga, kwa à ga nə, mazlaḅ ata i njahay bayak a bay dəp nə, a nan Isəra'ila ahay tē canan anə mazlaḅ a Mbərom pə ide anahan ata bay. Əna mənuko dī ga kawa Musa sa ga ata itəbay. ¹⁴ Kwakwa ata dukwen, Isəra'ila ahay tə sənək ahay way bay. Həna zahav a tinen ahay dukwen, awan inde sə gafan atan 'am sa san way re. Tinen apan ti jinge Deftere a Musa nə, tə sləne bay, kawa zana inde a takan ide à asan way a tinen. Sa mba apan sə kurat anan awan a mə takan a i ide anə asan way a tinen ata nə, si Yesu Almasihu a kərtek. ¹⁵ Matanan, həna biten dukwen, tinen apan ti jinge Deftere a Musa nə, tə sləne bay, kawa zana inde

hwiya sə takan ide anà asan way a tinen. ¹⁶ A alay a dowan a kè mbəđahak 'am pə Bahay a nuko Yesu cəna, i kurat anan zana sə takan ide ù dō ata awan.† ¹⁷ Bahay a nuko Yesu nà, Apasay anahan inde, aday à man ana Apasay anahan winen apan i ga mer su way anahan ata nà, Deftere a Musa a lavan nga anà dō ahay sabay. ¹⁸ Matanan, mənuko dō sa đaf nga pə Yesu ahay fok, đi kərat zana pə ide sabay. Də canan anà mazlađ a Mbərom, aday mazlađ anahan winen apan i təra mənuko kawa winen awan. Mazlađ a mənuko đukwen, i zəga pa 'am pa 'am. Wita đukwen, mer su way ana Apasay ana Bahay Mbərom.

4

Mənuko dō bəle aya đi ka anan mazlađ a Mbərom

¹ Mbərom kà gak umo sumor sə walay manay pi mer su way a anan. Anga nan, manay mə məcən alay sabay. ² Manay mə gucek way ma ga waray aya i ide zəzen inde ataya awan. Ma ga mer su way a manay nà, à wurwer inde bay, aday mə kadan nga anà 'am a Mbərom à bərgaslay inde bay re. Adəka mə đakay a đidek nà, ngəlarak pa 'am a Mbərom, aday kuwaya â san 'am a manay nə đidek awan. ³ Dō azar aya ta san ləbara mugom a manay sə dakan atan anan ata bay. A təra kawa zana mə takan atan a i ide inde. Kwa abay â ga nə matanan, a təran anà dō saa lize ahay vərre. ⁴ Tinen nà, ta san ləbara mugom ata bay, anga bahay sə daliyugo a anan kə hurfok atan anan abayak nga a tinen, aday tã đaf nga pə ləbara ata bay. A nan nə tã

---

† **3:16** Ca pə Gurtaaki 34.34.

canan anà jiyjay sə dəvan atan ata bay, bina jiyjay ata a nay nà, à 'am sə ləbara mugom a wa, ləbara sə dəkay anan mazlaḅ a Yesu Almasihu, dōwan a winen nə mezeze a Mbərom ata awan.

⁵ Manay apan mi dəkay anan ləbara mugom a nà, mə dəkay anan nə zek a manay a itəbay, əna mə dəkay anan nà, Yesu Almasihu winen Bahay sə way ahay fok. Manay nə dō si mer su way a kwanay ahay anga Yesu Almasihu. ⁶ A alay a Mbərom sə ndakay daliyugo ata nà, a ja, a wa: «Jiyjay â dav î idê zənzen inde!»* Aday sa dav anan jiyjay à mivel a manay inde nà, winen a re. Jiyjay ata a dəkak uko anan nà, mazlaḅ a Mbərom sa dav pi jœer ana Almasihu wa ata awan. Mə dakan anan ləbara mugom ata anà dō ahay nà, anga na awan.

⁷ Manay nə bəle aya kawa səngəle sə dudō ahay, əna way a lele ata inde à manay inde. Mbərom a ga matanan nà, anga aday dō ahay tâ san mægala sə ləbara mugom ata a nay à winen wa, bina à manay wa bay. ⁸ Dō ahay tinen apan ti ngədec manay, əna tə ganak manay bay. Mə dawarak, əna mə məcak anan alay à jugom wa bay. ⁹ Dō ahay tinen apan ti ga alay tə manay, əna Mbərom kə mbəsakak manay à alay wa bay. Dō ahay tinen apan ti zlamba manay, əna mə məcak fan bay. ¹⁰ Manay apan mi sa lirew, kawa dəce sə amac a Yesu Almasihu winen î zek a manay inde, anga aday dō ahay tâ canan tə manay nə Yesu winen tə sifa awan. ¹¹ A alay a manay tə sifa aya pə daliyugo a anan mba nà, dō ahay ti pəlay sa vad manay anga Yesu. Mægala a manay winen apan i ndav, əna wita

---

* **4:6** Ca pə Laataanooji 1.3.

dukwen a kay uho nà, sifa a Yesu Almasihu winen à manay inde. ¹² Natiya, manay apan mi mac pə cəved sə dakay anan ləbara a Yesu, aday kwanay ite, kwanay apan ki njiden sifa anga mer su way a manay kutok.

¹³ Deftere a Mbərom a ja nà: «Nə dəfak apan nga, anga nan na jak 'am.†» Apasay a manay a nə kərtek tə ana dōwan a sə vinde 'am ata awan. Manay dukwen, mə dəfak apan nga matana re. Anga nan, mi pərahan azar sə dakay anan 'am a Mbərom. ¹⁴ Bina ma san zle, Mbərom kə slabakak anan ahay Bahay a nuko Yesu à məkə wa, aday i naa slabakay ahay manay saa japay tatə Yesu a re. I tavay mənuko fok pə kərtek a pa 'am anahan. ¹⁵ Mbərom a varan umo mer su way ata nà, anga kwanay, aday dō ahay bayak a tã njad anan sumor anahan sa gan atan ata awan. Natiya, i zəga anan dō ahay sə ngəran aday sə həran nga re kutok.

Pol kà məcak anan alay à jugom wa bay

¹⁶ Anga nan, mənuko dā mac anan alay à jugom wa bay. Kwa â ga nə zek a mənuko winen apan i ga məduwer, sifa a mənuko nà, winen apan i zəga sa mbəda pac pac re. ¹⁷ U no sa ja həna nà, dəcə a mənuko i sa ndav pa pac a mənuko saa zla à mazlaḅ a Mbərom inde, aday dəcə ataya ti lavay a zek tə mənuko saa njad mazlaḅ ata awan. Mazlaḅ ata nà, məduwen awan, aday i ga inde nə sə coy. Da sak a bayak pə mazlaḅ ata cəna, dəcə a mənuko ahay tə tərak kawa way cəḏew aya awan. ¹⁸ Natiya, dē dəfan idē həna nà, anà way aday dē canan fan bay ataya awan, bina pə way aday dē canan zle coy

† 4:13 Ca pə Jabuura 116.10.

ataya bay. Anga way aday dā canan zle coy ataya nē ta ga inde sē coy itəbay, əna way aya aday dā canan bay ataya nā, ti ga inde sē coy.

5

¹ Da san zle, zek a mənuko həna ata i ga inde nē sē coy bay, winen kawa jawjawa a walay zek ata awan. Aday Mbərom kə walak anan jawjawa a mənuko həna ata nā, i naa varak uko uda doh lele a à mburom. Doh ata nā, ma han a tē alay su dō zənzen a bay, aday i ga inde nē sē coy. ² Hus həna mənuko apan dī rac slan, anga Mbərom kə mbakak uko anan doh a wiya ata fan bay, aday a nak uko nā, ā varak uko anan doh a wiya ataya kutok. Bina sa zlak uko à nga tē mindel nē winen. ³ A alay a Mbərom kə pəkak puko zek wiya ata nā, dī ga inde ti zek ata nē sē coy. Ata kula apasay a mənuko i bar awan mənəna zek sabay. ⁴ Həna mənuko ti zek a kawa jawjawa ata mba nā, dī ga dāce, dī rac slan hwiya. Di ga matanan, anga dī ba nē luvon aday Mbərom i culok puko wa zek a mənuko a anan bay. A'ay, dī ba nā, luvon aday Mbərom i pak puko zek a mənuko wiya ata awan. Ata sifa si zek a wiya ata i lize anan winen məduwer ata kutok. ⁵ Sē lavay a zek tē mənuko anga sa njad zek wiya ata nā, zek a Mbərom awan. Kə varak uko Apasay anahan sē dəkak uko anan nā, dī i njad a way ataya pa 'am.

⁶ Natiya, dē dəkak nga lele pə way saa tēra ataya awan, aday dā san zle, pə daliyugo həna nā, mənuko dāren tē Bahay a mənuko. ⁷ Bina dē canak anan həna fan dāw? Əna dē njahay matanan anga dē dəkak apan nga. ⁸ Ayaw, mənuko dē dəkak nga lele pə way a saa tēra ataya awan. Anga nan, ma ca

apan nə lele saa njahay tə Bahay a mənuko awan, bina sə njahay ti zek sə daliyugo a anan bay.

⁹ Kwa â ga nə mənuko pə daliyugo mba, kwa â ga nə dā zlak azanan âga wînen a coy, a nak uko nà, sa ga nə way sa zlan à nga anà Bahay a mənuko vərre ata awan. ¹⁰ Anga mənuko fok dī zla saa tavay pa 'am ana Almasihu, anga saa gak uko sariya. I hamak uko magwagway si mer su way a mənuko ma ga aya həna pə daliyugo ataya awan. Kak dā gak mer su way lele aya nà, dī təma magwagway lele aya re, aday kak dā gak mer su way lelibay aya ite nà, dī sləba anan ile a mənuko a sə tukosl lelibay ata awan.

Mbərom a nan sa zlah anan məmal a tinen tə dō ahay

¹¹ Natiya, manay ma san sə jəjaran anà Bahay a nuko lele. Anga nan, mi təkər sə dakan anan anà dō ahay nà, 'am a manay sa ja ataya tinen dīdek aya awan. Mbərom a san ajalay nga a manay zle. A ga upo nà, à mivəl a kwanay inde dukwen, kə sənən nen zle re. ¹² A nan sa ja nà, manay apan mi həran nga ĩ zek maza pa 'am a kwanay kutok daw? Matana bay! A nan umo sə dakak ikwen anan nà, cəved a kwanay saa ga ti zek anga manay. Matanan ki sənən sə mbədihən anan apan anà dō sa ga ti zek tə way sa ca apan ta sə uho vərre ataya, bina tə way sə təra à mivəl inde bay ataya awan. ¹³ Kak à alay azar a dō ahay ti ca pumo kawa manay mə vaway nga aya nà, wita anga Mbərom. Aday à alay a hinen ahay dukwen ti ca pumo manay mə vaway nga aya bay nà, wita anga kwanay ite.

14 Mi ga matanan nà, anga asan zek ana Almasihu a gan umo bəlaray. Ma san zle, winen kə məcak anga dō ahay fok, aday mənuko fok də məcak tə winen kutok. 15 Aday ma san zle re, a mac anga dō ahay fok nà, anga aday dō sə pərahan azar ahay tē njahay kawa sa zlan à nga kutok, bina kawa sa zlan atan à nga a tinen sabay. Anga Yesu a mac anga tinen, aday a slabakay ahay à məke wa anga tinen a re.

16 Natiya həna dī ca pə dō ahay kawa ana dō zənzen a sa ca patan ata sabay. Kwakwa ata nà, abay â ga nà, da cay ahay pə Yesu Almasihu matanan, həna dī ga matanan sabay. 17 Anga dōwan a kə japak tə Yesu Almasihu cəna, kə tərak dō wiya awan. Anjahay anahan kwakwa ata inde sabay. Kə tərak winen dō wiya awan. 18 Sa ga way ata fok nà, zek a Mbərom awan. A slənay ahay Yesu Almasihu saa zlah anan məlmal anahan tə mənuko, aday kə varak umo mer su way sa jan anà dō ahay nə kə zlahak anan məlmal anahan tə tinen. 19 Way a manay sa ja nà, Mbərom a ga mer su way tə alay a Almasihu sa zlah anan məlmal anahan tə dō ahay fok. Anga nan kutok, a baslan atan anan ines anà dō ahay sabay. A varan umo mer su way sa jan anà dō ahay, Mbərom kə zlahak anan məlmal anahan tə tinen.

20 Mə təmahak anan mer su way ata awan. Həna nà, manay dō sa ja 'am anga Yesu Almasihu kutok. Mbərom i ngaman anà dō ahay nə tə alay a manay kutok. Anga nan, ma jan anà dō ahay tə sləmay a Yesu Almasihu, ma wa: «Zlihen anan məlmal a kwanay tə Mbərom.» 21 Almasihu nà, kə gak ines sə awan itəbay. Əna, Mbərom a tavakan anan

ines a mənuko fok pa nga anahan anga mənuko kutok. A ga matanan, anga aday dê tēra dō dīdek aya pa 'am a Mbərom, anga mənuko mə japay aya tē Almasihu.

6

¹ Manay ma ga mer su way a manay nə pə kərtek a tē Mbərom. Anga nan, kwanay dukwen, ma jak ikwen, rəzlen anan à nga wa anga aday sumor a Mbərom sa gak ikwen ata â sa tēra awan kəriya bay. ² Mbərom a ja nà:

«Alay a kà slak sa ga sumor nà, nə təmahak amboh anak.
Alay a kà slak sa tam dō dukwen, na mak anak zek.*»

³ A nan umo sa ga awan sə zluwe anan dō ahay pə cəved a Mbərom wa bay fok, anga a nan umo dōwan â gədan umo azar pi mer su way a manay bay. ⁴ Adəka bay, pə way a manay sa ga ahay fok cəna, mə dakan anan anà dō ahay nà, manay nə dō si mer su way a Mbərom ahay. A ga nə dəce inde, â ga manay apan mi sa lirew, â ga nə dō ahay tinen apan ti pak pumo zlawan, mə səmen anà way ataya matanan fok. ⁵ Tə ndaḡak manay, tē dəfak manay à dangay, dō ahay fok tē vəzek pumo. Mer su way kà dak umo 'am, alay azar a mə njəkak ahan bay, ma pak awan bay re. ⁶ Anjahay a manay nə cəncan awan, ma san dīdem zle, ma gak munapanaw, manay dō səkəffe aya awan. Apasay Cəncan a winen inde tē manay, mə pəlay dō ahay tē mivəl kərtek awan. ⁷ Ma jan anà dō ahay nà, dīdek a Mbərom. Sə varan umo məgala dukwen, winen

* 6:2 Ca pə Esaaya 49.8.

awan. Məgala ata a kay anan uho nə, manay do si mer su way a Mbərom ahay. Azla a manay a dīdek ata nə, a tərən umo way sə alay sa vad a zek tu do manide ahay, aday way sə alay sə tavan anə do manide ataya re. ⁸ Do azar aya tinen apan ti həran umo anan nga, azar aya ite, tinen apan ti gədan umo azar. Do azar aya ti ngəran umo, do hinen ahay ti gənanan umo re. Ta ca pumo nə, kawa do sə mungwalay ahay, aday manay apan mi jan atan nə dīdek a vərre. ⁹ Ta ca pumo nə, kawa ta san manay bay, aday cəkəbay kuwaya a san manay zle. Tə bayak nə mi mac coy bəse, əna həna manay tə sifa aya awan. Tinen apan ti san umo lirew, əna tə vədak manay bay. ¹⁰ Kwa abay ā ga nə manay mi ga mugo nə, ma ma nga sə taslay mivəl hwiya. Manay kawa do mətawak aya awan, aday do ahay bayak a tinen apan ti njad zlıle pə cakay a Mbərom ā alay a manay wa. Manay kawa way a manay ibay, aday cəkəbay way ahay fok nə ana manay bugol.

¹¹ Kwanay Korintu ahay, ā 'am uno inde sa jak ikwen ata nə, nə dərək pikwen wa awan bay, aday mivəl a manay mə təba aya lele anga kwanay re. ¹² Mivəl a manay mə tacay aya anga kwanay bay, əna kwanay sə tacay anan mivəl a kwanay anga manay adəka. ¹³ Nen apan ni jak ikwen 'am kawa kwanay gwaslay uno ahay. Himen umo anan asan zek a manay sa gak ikwen ata awan. Pəlen manay kawa ana manay sə pəlay kwanay ata awan, aday kə tıcen umo anan mivəl a kwanay bay adəka.

Kə jıpen tə way mənjadak a bay

14 Kê jipen tə dōwan aya aday tə dəfak nga pə Yesu bay ataya bay. Abay ma sə zlangar anan atə didek tə sədøk anaw? Atə jiyjay tə ide zenzen ti japay nə kəkəməw? 15 Atə Almasihu tə Fakalaw a aday nà, 'am a zlan atan pi zek daw? Ma a zaran atan ənaw pi zek anà atə dō sa dəf nga pə Yesu tu dō sa dəf apan nga itəbay ata anaw? 16 Way sə pəra ahay ti njad man ù doh sə mazlaḅ a Mbərom kələdaw? Mivel a mənuko aday nà, doh sə mazlaḅ a Mbərom, winen bahay sə sifa. Bina Mbərom a ja:
«Ni njahay tə tinen, ni ga inde à wulen a tinen. Ni təran atan Mbərom a tinen, aday ti təra dō uno ahay.†»

17 Anga nan kutok, Deftere a Mbərom a wa:
«Mbərom Fetek a ja nà:
“Hayak ikwen ahay à wulen a tinen wa, gəzlen nga tə tinen,
kê jipen tə way ma ga mənjadak aya bay. Ata ni təma kwanay kutok.‡”»

18 Do maja'am a Mbərom a wa:
«“Ni tərak ikwen Bəbay,
aday ki təren wan uno ahay tə dəna uno ahay.”
Mbərom Ba Məgala a ja nà, na.§»

7

1 Car uno ahay, way a Mbərom sə zlapay anan a anaya fok nà, anà mənuko. Anga nan, banuko anan way mənjadak aya fok à mivel a mənuko wa, banuko anan apasay a mənuko ahay re. Ata dī

† 6:16 Ca pə Farillaaji Lewiŋko'en 26.12; Ejekiyel 37.27. ‡ 6:17 Ca pə Esaaya 52.11. § 6:18 Ca pə 2 Samuyila 7.14; Esaaya 43.6; Yeremiya 31.9.

njahay cəncan aya pa 'am a Mbərom, di dəfan apan lele.

Atə Pol tə Korintu ahay tə zlahak anan məlmal a tinen

² Təben umo anan mivəl a kwanay. Ma gak anan sədœk anə dōwan əga kwanay bay, mə zluwek dōwan ə cəved wa bay, mə njəkak anan uda anə dōwan əga kwanay bay. ³ Na ja matanan ata dūkwen, əna u no sa mak ikwen anan mungok bay. Bina na jak ikwen anan coy, mə təbək ikwen anan mivəl a manay lele. A ga nə di njahay tə sifa aya awan, ə ga nə di mac, mənuko mə japay aya coy. ⁴ Ni mba apan sa jak ikwen ayak 'am mənjəna awan su go hiyem hiyem, anga na san kwanay zle. Nen ni taslay mivəl anga kwanay. A dəce a manay ahay inde fok dūkwen, kə bənen uno mbac, nen mə taslay mivəl a lənlan.

⁵ Aya əna, ə alay a manay sə dəzle pə daliyugo sə Makedoniya ata nə, mə njadək sa man uda bay. Adəka bay, mə njadək dəce ahay cara cara bayak awan. Do ahay tə jugurak pumo wa 'am, aday ə mivəl a manay inde dūkwen mə njadək ajəjar re. ⁶ Əna Mbərom, do sə bənan mbac anə do mbac kə slahak atan ataya nə, kə bənak umo anan mbac, ta sə dəzley anan Titus ə man a manay. ⁷ Sə bənan umo mbac nə, adəzle a Titus dəkdək bay, əna ana kwanay sə bənan mbac ata awan. A jan umo nə, ki gen anan may sə cuno maza tə mindel. Kə dəkak umo anan way a sə cəbək ikwen ata re, aday kə dəkak umo anan kə rəzlen anan ə nga wa sə tavan anə do manidə uno ahay. Nə sləne cəna, ataslay mivəl uno a zəga apan kutok.

⁸ Derewel uno sə vindek ikwen ayak ata nà, kwa â ga nə kə slahak ikwen mbac dəp nà, a cəbo bay. A cəbo bay ata nà, anga na san zle, tə derewel uno ata nà, mbac i slahay pikwen wa alay a mənjøek ca. Tə didek a nà, kə cəbak uno mənjøek, ⁹ əna həna nen tə ataslay mível awan, anga nə vindek ikwen ayak cukutok. Nə taslay mível nà, anga nə vindek ikwen ayak derewel sə slahay pikwen wa mbac ata bay. Nə taslay mível adəka nà, anga derewel uno kə mbədəhak ikwen anan mível, aday kə yimen pə ines a kwanay ahay. Mbac a sə slahak ikwen ata nà, a zlan à nga à Mbərom awan, anga a nan kə yimen pə ines a kwanay. Kak matanan, ma gak anan ines anà dowan à derewel a manay inde bay.

¹⁰ Kak mbac a slahay pə dowan a wa kawa sa zlan à nga à Mbərom nà, a mbədəhan anan mível, i yam pə ines anahan, aday Mbərom i tam anan i ines anahan wa. Way ata nà, a cəban à dowan bay. Əna kak dowan a, mbac a slahan kawa do sə daliyugo ahay nà, wita nà, a mac do. ¹¹ Mbac a sə slahay pikwen ata nà, kə zlak anan à nga à Mbərom. Aday həna cen apan, sə təra tə kwanay nə maw? Kə viren anan nga a kwanay sə mbədəhan alay anà 'am ata awan. A nak ikwen sə dəkay anan a nak ikwen ines bay, aday alay sa 'am a kwanay uda ibay. Ki gen mível pi zek a kwanay anga 'am ata awan, zlawan kə gak ikwen pə way a saa təra pikwen pa 'am ata awan. A nak ikwen sə cinen uno maza awan. Aday a nak ikwen sa ga way sa zlan à nga à Mbərom ata awan, aday sə kəta anan do sa ga ines ata kutok. Natiya kə dīken anan tə way ataya fok nà, abay 'am a kwanay uda ibay.

¹² Natiya derewel a nen sə vindek ikwen ayak

ata nà, nè vindek ikwen ayak nà, anga dōwan a sa ga ines ata dākdek bay, anga dōwan a tinen sa gan ines ata dākdek bay re, əna nè vindek ikwen ayak aday kâ sənən anan pa 'am a Mbərom, kwanay a fok kə pəlen manay tə mivəl kərtek awan. ¹³ Anga nan, həna way ata kə varak umo məgala anà manay a fok.

Ayaw, mə njadak məgala, əna tə way ata dākdek bay. Kwanay a fok kə bənən anan mbac anà Titus. Anga nan, Titus kə taslak mivəl bayak awan, aday mə njadak ataslay mivəl, anga ataslay mivəl anahan ata re. ¹⁴ Nen nè varak ikwen zlangar bayak a pa 'am anahan, aday kə pəken uno waray i idə bay. Way a manay sa jak ikwen fok, tinen dīdek aya awan. Matanan, ana manay sə varak ikwen zlangar pa 'am a Titus ata dūkwən, kə tərak dīdek a re. ¹⁵ A dəzlek ayak əga kwanay nà, kə təmihən anan lele, kə dəfen anan apan tə ajəjar a kosl kosl jiga awan. Winen apan i bayak pə way ata nà, a zəgahan anan asan zek sə pəlay kwanay. ¹⁶ Nen mə taslay mivəl a kutok, anga ni mba apan sa dəf pikwən nga həna pə way ahay fok.

8

Acakal way anga dō a Yesu ahay à Urəsalima

¹ Mərak uno ahay, u no sənən pə sumor a Mbərom sa gan anà dō a Yesu ahay pə daliyugo sə Makedoniya. ² A mamasl sə dəce məduwən a inde, tinen mətawak aya awan, əna tinen mə taslay mivəl aya hwiya. Aday ataslay mivəl a tinen tə mətawak a tinen ata kə varak atan məgala sə cakal dala bayak a anga mer su way a Mbərom à

Urəsalima. ³ Na san zle, tə varak bayak a kawa ana tinen sa mba apan, aday hus sə zalay pə way a tinen sa mba apan wa. Dowan kà jak atan cakilen way bay, ⁴ əna ta gak umo kem sə cəce pumo wa cəved sə japay uda alay a tinen sa man zek anà dō a Yesu ahay à man ata awan. ⁵ Way a tinen a sa ga ata nà, kə zalak pə way a manay sə bayak apan ata wa, anga mama'am awan, tə varak nga a tinen anà Bahay Yesu, aday mə slala cew a anà manay kutok re, kawa sa zlan à nga à Mbərom.

⁶ Anga nan kutok, ma jan anà Titus, dō sə dazlan anan acakal way ata, á mak ayak àga kwanay, sa ndav a wa mer su way sə sumor a Mbərom sə varak ikwen ata awan. ⁷ Mbərom kə zalak ikwen anan sumor anahan tə cəved ahay cara cara bayak awan. Kə dəfen nga pə Almasihu lele, kə dīken anan ləbara mugom a lele, kə sənən dīdek a Mbərom zle, kə viren anan nga a kwanay fok anà Mbərom, aday kə pəlen dō ahay dukwen lele kawa ana kwanay sə tətak pə manay wa ata re. Anga nan kutok, zilen anan sa ga sumor ta sa var dala ata bayak a re.

⁸ Na ja matana ata nà, u no sa gak ikwen bəlaray sa var way ata daw? A'ay, u no sa jak ikwen pu dō sə pəlay sə cakal dala ataya awan, anga u no sa san kə pəlen dō azar aya nə kəkəmaw. ⁹ Kə sənən sumor a Bahay a mənuko Yesu Almasihu sa ga ata zle. Winen nà, way ahay fok à alay anahan inde. Əna, anga kwanay nà, a təra nga anahan mətawak awan, anga aday, tə mətawak anahan ata, kwanay kə njiden anan way ahay fok à alay inde kutok.

¹⁰ Həna ni jak ikwen nà, cəved uno sa gan may aday lele anga kwanay ata awan. Kà gak həna

ava daz nà, kwanay a kə lihen apan sə cakal way ata kawa ana kwanay sa lah sə bayak apan kurre ata re. ¹¹ Həna nà, ndəven a wa sa var way kawa ana Mbərom sə varak ikwen ata kutok. A alay a kwanay sə bayak apan nà, ki gen anan may sə cakal tə mindel. Matanan, həna dükwen, cakilen anan tə mindel, hus a sa ndav a wa kutok. ¹² Anga, kak kə viren way anga Mbərom tə mivel kərtek a kawa a kwanay sa mba apan nà, i təma anan, bina a cəce puko wa way aday inde puko ibay ata bay. ¹³ Kà sa bayiken sa jəka, u no sə təra kwanay mətawak aya, aday dō azar aya tē təra dō tə zlile aya anga kwanay bay. A'ay, u no nà, kə liven. ¹⁴ Həna nà, way sə zalak ikwen à alay inde ata nà, i man zek anà dōwan aya way a kəcan atan à alay inde ataya awan. Natiya, pac i inde way kə kəcak ikwen à alay inde ite nà, ata tinen ti mak ikwen zek tə way a tinen sə zalan atan à alay inde ata awan. Ata ki liven kutok. ¹⁵ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja, a wa:

«Do sə dagay way bayak ata awan, kə zalak anan bay.

Aday dō sə dagay mənjoek ata awan, kə kəcak anan bay re.*»

Titus tu dō azar aya ti zla à Korintu

¹⁶ A nan à Titus sa mak ikwen zek bayak a, kawa manay a re. Mə ngəran à Mbərom, anga sa daf abayak nga ata à mivel a Titus inde ata nà, winen awan. ¹⁷ Titus kə təmahak sa mak ayak əga kwanay, kawa ana manay sə cəce panan ata awan. Əna, anga ana manay sə cəce panan ata cəna coy

---

* **8:15** Ca pə Gurtaaki 16.18.

bay. A nan à winen a sa mak ayak re, anga a nan sa mak ikwen zek tə mindel.

¹⁸ Mə slənak anan ayak mərak a hinen inde tə winen re. Mərak ata nà, dō a Yesu ahay fok tə varan zlangar, anga winen apan i ga mer su way sə dakan anan ləbara mugom a anà dō ahay lele.

¹⁹ Aday asa, dō a Yesu ahay à man a anan tə walak anan saa zla tə manay tə way a mə cakal ata awan. Sərom si mer su way ata nà, i varan mazlaḅ anà Bahay a nukō, aday i dəkay anan ma gan may sa man zek anà dō ahay acəkan. ²⁰ Dala ata nà, bayak awan, aday a nan umo dōwan â sa gədan umo anan azar anga mə sənək sə gəzla anan tətibay ata bay, mə zləman jiga nà, anà winen awan. ²¹ Mə pəlay mǎ ga mer su way lele pa 'am a Bahay a nukō, aday pa 'am sə dō ahay re.

²² Mi slənak ayak mərak hinen inde tu dō a cew ataya re. Mə canak anan saray bayak awan aday tə cəved ahay cara cara, ma tan à nga nà, a gan may sa man zek anà dō ahay tə mindel. Həna kə varak anan apan nga anahan re, anga kə dəfak pikwen nga bayak awan. ²³ Titus aday nà, ma bar maya awan, ma taa ga mer su way anga kwanay maya awan. Mərak azar ataya ite kəma, sə slənak atan ayak nà, egliz sa man a anaya awan, aday tinen dō sa ka anan mazlaḅ ana Almasihu pa 'am sə dō ahay. ²⁴ Natiya, ken atan anan asan zek a kwanay, dīken atan anan kə pəlen atan acəkan. Ata egliz ataya ti san manay mə hərak ikwen nga ata nə angamaw kutok.

9

Acakal way tə ataslay mivel awan

¹ Pa 'am sə maməzek a saa slənan ayak anà dō a Yesu ahay ata nà, awan a inde mi vindek ikwen ayak saa mak ikwen zek sabay. ² Anga na san zle, kwanay aday nà, a nak ikwen sa man atan zek tə mindel. Nə hərak ikwen nga pa 'am sə dō ahay pə daliyugo sə Makedoniya nà, bayak awan. Na jan atan nà, kwanay pə daliyugo sə Akaya fok, kwanay mə lavay zek aya sə cakal way ata nà, kà gak həna ava daz. A nak ikwen sa man zek anà dō sə Urəsalima ahay. Na jan atan matanan cəna, alay avan atan nà, ta ma nga sa var way lele kutok. ³ Kwa matanan təkede nà, ni slənak ikwen ayak mərak ataya nà, anga aday kə liven zek lele, kawa anuno sa ja ata awan. Ata mə hərak ikwen nga nà, pə way kəriya bay. ⁴ Bina, hinahibay dō sə Makedoniya ahay ti zlak ayak tə manay nà, ti tan à nga kə liven zek bay. Kak matanan nà, waray i gan umo anga mə dəfak pikwen nga, aday mə zakay adəka, waray i gak ikwen à kwanay a re. ⁵ Anga nan kutok, na ca apan lele sə slənak ayak mərak ataya tē lahan umo ayak əga kwanay. U no nà, tē lavay anan zek tə way ana kwanay sə zlapay anan sumor a ata awan. Ata na sak a zlak ayak nà, ni tan à nga nə kə liven anan zek. Ni san kutok, ki mbərmen apan sa var tə mivel kərtek awan, bina ki viren tə ndəren a bay. ⁶ Sənen a nà, dōwan kə caslak way tə ndəren a nà, i njad way dukwen, mənjoek ca. Aday dōwan a kə mbərmak apan alay sa casl way nà, i njad way dukwen, bayak awan. ⁷ A alay sə cakal way nà, kuwaya à var kawa ananahan a sə bayak apan à mivel anahan inde ata awan, tə mugo a bay, aday anga waray bay re. Anga Mbərom a pəlay nà, dō sa var way tə ataslay

mivel awan. ⁸ Mbərom a aday đukwen, məgala anahan inde sə varak ikwen way ahay bayak a sə zalay way a kwanay sa gan may ataya fok. Natiya, kwa siwa ki gen anan may sa ga sumor a wura wura cəna, way a kwanay ahay ti ga inde sa ga anan sumor ataya hwiya. ⁹ Mə vinde à Deftere a Mbərom inde nà, matanan. A wa:

«Do lele nà, a gəzla way anahan tu do mətawak aya awan.

Didek anahan ata, a mbəđəken à nga wa anà Mbərom kula itəbay.*»

¹⁰ Mbərom, do sə gəzlan zahav sə way anà do ahay, aday sə varan atan way sa pa ata nà, i varak ikwen zahav sə way, i zəgahak ikwen anan à alay inde, aday i zəgahak ikwen anan sumor a kwanay sa taa ga ata re. ¹¹ I varak ikwen way ahay cara cara fok, anga aday kə viren anan way anà do ahay kwa siwa fok. Natiya, do ahay bayak a ti ngəran anà Mbərom anga sumor a kwanay sa gan atan tə alay a manay ata awan. ¹² Way a kwanay sə cakal ata nà, ki men anan zek anà do a Yesu ahay à Urəsalima cəna coy bay, əna way ataya ti man zek anà do ahay bayak a sə ngəran à Mbərom anga mer su way a kwanay ata re. ¹³ Ata ti həran nga à Mbərom anga kə dīken anan nə kwanay do lele aya awan. Kə dīken anan ləbara mugom a mbala Almasihu, aday kə đəfen anan apan. Ti həran nga re, anga kə gəzlen way a kwanay tə tinen aday tu do maza aya re, ata awan. ¹⁴ Mbərom kə gak ikwen sumor bayak awan. Anga nan, do ataya ti ga amboh anga kwanay, aday ti pəlay kwanay

---

* **9:9** Ca pə Jabuura 112.9.

re. ¹⁵ Ngəruko anan anà Mbərom, anga sumor anahan sa gak uko ata a zalay way ahay fok.

10

Pol a ga 'am pi zek wa

¹ Dowan aya inde ta wa nen Pol nà, nen dō sə tete à alay a nen àga kwanay, aday nen dō sa sa mbac pə way à alay a nen dären tə kwanay. Aday nen apan ni gak ikwen ayak kem tə sərom aday tə səkəffe mbala ana Almasihu nà, ² amboh, mbədihen anan anjahay a kwanay, anga aday nà sa zlak ayak àga kwanay ta mbac a bay. Anga dō ahay inde àga kwanay, ta wa ma ga mer su way nà, kawa dō sə daliyugo ahay. Nen nà, ni san saa njahay ti cer a tu dō ataya awan. ³ Manay nà, dō zənzen aya acəkan, manay pə daliyugo re. Əna vəram a manay sa ga nà, kawa vəram sə dō sə daliyugo ahay bay. ⁴ Way sə alay a manay aday nà, kawa way sə alay su dō sə daliyugo ahay bay. Anga sə varan umo anan ahay nə Mbərom. Way sə alay a manay nà, məgala a tinen inde sa mbazl a wa jal ana dō manide a Mbərom ahay. Manay apan mi tacan alay pa 'am anà mungwalay sə dō ahay, ⁵ manay apan mi mbazl a wa way sə vəzen pa 'am a Mbərom aday sə tacan anan cəved sa san Mbərom anà dō ahay ata awan. Way a manay sa ja nà, way sə mbəda anan abayak nga sə dō ahay à mivél inde, aday abayak nga a tinen ahay tē bənan à 'am wa anà Almasihu ata awan. ⁶ Ma sak a canan kə bənen umo à 'am wa coy nà, manay a mi mba apan səkəta anan dō azar a à wulen a kwanay inde sə pəlay sə bənan umo à 'am wa itəbay ataya awan.

⁷ Kwanay kə zəzuren nà, way sə uho ahay dəkdek. Kak dōwan a inde a bayak nə winen dō ana Almasihu nà, â san asa, manay dukwen dō ana Almasihu ahay kawa winen a re. ⁸ Bahay a mənuko kə varak uno məgala pə kwanay, anga aday nà mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am, bina sa ma kwanay à dəba bay. Izəne nə hərək anan nga i zek uno anga nan kə zalak, əna waray i go anga nan bay. ⁹ Aya əna, dōwan â sa bayak nà, nə pəlay cəved sa pak pikwen zlawan tə dərewel uno ahay bay. ¹⁰ Dō azar aya ta wa: «Pol a vinde dərewel anahan ahay nà, ta mbac a aday tə jinje awan, əna kak winen à wulen a mənuko inde nà, winen zlawan awan, aday a bəbal awan kəriya awan.» ¹¹ Dōwan aya sa ja matana ataya nà, tâ san way inde kərtek: A alay a manay dərən tə kwanay mə vindek ikwen ayak dərewel ti cer awan. Aday ma sak a dəzlek ayak àga kwanay dukwen, mi ga anan mer su way si cer ata re.

¹² Dō ataya tə bayak way lele aya pi zek a tinen nə bayak awan. Manay nà, mi mba apan sa jəka mē zlangar tə tinen aday mē lavay tə tinen nə kəkəməw? Tinen nà, tə lavay anan nga a tinen nə tə tinen aya awan. Tinen bəlbəle aya awan. ¹³ Manay nà, mi həran nga i zek si tə way sə təra pə dala a Mbərom a sə varan umo ata awan. Kwanay dukwen dō sə dala ata aya awan. Mi həran nga i zek ti mer su way sə dala hinen bay. ¹⁴ A manay sa zlak ayak àga kwanay saa dəkay anan ləbara a Yesu Almasihu mugom ata nà, mə gədak anan 'am wa anà magaga a Mbərom sə dəfan umo ata bay, anga sə slənak ayak manay àga kwanay nə Mbərom. ¹⁵ Manay nà, mi həran nga anà zek ti

mer su way su do azar aya bay. Wita mer su way a Mbərom sə varan umo ata bay. Əna manay mi gan may nà, adaf nga a kwanay pə Yesu ata á zəga apan, aday mer su way a manay àga kwanay dukwen á zəga apan ite re. ¹⁶ Natiya mi mba apan sə đakay anan ləbara mugom a pə daliyugo hinen daren pə kwanay wa asa, əna mənjàna sə gəđan 'am anà mer su way su do a azar a, anga a nan umo sə həran nga ĩ zek ti mer su way a do azar aya bay. ¹⁷ Kawa ana Deftere a Mbərom sa ja: «Kak đowan a inde a nan sa ga ti zek nà, á ga ti zek adəka nə, ti mer su way a Mbərom sa ga.*» ¹⁸ Anga Mbərom a təma nà, do sə həran nga ĩ zek ahay ata bay, əna a təma do winen Mbərom a sə həran nga ata adəka.

11

Pol tu do sə tətək way mungwalay ataya awan

¹ Iya, kak ki mben apan sə səmen anan anà bəlbəle uno sa ga nà, lele. Səmen anan kutok. ² Nə pəlay kwanay tə mindel kawa ana asan zek a Mbərom a sə vuro ata awan. Nə lavak anan zek tə kwanay sə varan kwanay anà Yesu Almasihu mənjàna ines, kawa bəbay sə lavay zek tə dəna anahan sa zla à mbaz ata awan. Əna na ga sərak jiga nà, anga kwanay, ³ bina nə jəjar nà, đowan inde i nay sa njak kwanay, anga aday kə pərihen anan azar anà cəved ana Almasihu tə mivəl kərtek a sabay. Bayiken pə Hawa aday. Dədew a nay sa njak anan nà, tə wurwer sa 'am matana awan.* ⁴ Do ahay inde, ti zlak ayak àga kwanay, ti đakak ikwen anan Yesu, əna tə cəved a aday kula mə

* **10:17** Ca pə Yeremiya 9.22-23.

* **11:3** Ca pə Laataanooji 3.1,

ɔakak ikwen anan matana bay ata awan. Kabay ti varak ikwen apasay hinen, apasay aday kula kə təmihen pə manay wa itəbay ata awan. Kabay asa, ti ɔakak ikwen anan ləbara mugom a aday kula kə slənen pə manay wa bay re ata awan. Aday kə səmen anan anà ɔo ataya lele nə ta ma kəla anaw?

⁵ A ga pikwen nà, tinen ɔo maslan a Yesu məduwen aya awan. Əna na san zle, tə zalay nen bay. ⁶ Izəne na san sə təkər 'am lele kawa tinen itəbay, əna na san way a Mbərom nà, nə zalay tinen. Mə ɔakak ikwen anan way ata nà, tə way a manay sa taa jak ikwen, aday tə way a manay sa taa ga ataya fok re.

⁷ A alay a anuno sə ɔakak ikwen anan ləbara a Mbərom mugom a ata nà, nə cəcihek pikwen wa awan bay. Na mak anan nga uno à məndak anga kwanay, aday kə hərən pə cəved a Mbərom. Anuno sa ga matana ata nà, nə nəsek adəka bugol ɔaw? ⁸ Nə təmahak pikwen wa awan bay. Su mo zek nà, si egliz maza aya sə vuro way ataya awan. Nə tərak atan mətawak aya anga sa mak ikwen zek à kwanay. ⁹ A alay a nen àga kwanay, aday na gak anan may anà dala ɔukwen, nə cəcihek pikwen wa awan bay. ɔo sə Makedoniya ahay ta taa zlak ayak sə vuro way nen sa gan may ata awan. A alay ata ɔukwen, nə bənak anan mbiyed anà ɔowan àga kwanay bay jiga awan, aday ni gan may sə cəce pikwen wa awan kula bay re. ¹⁰ Na jak ikwen ɔidəm ata nà, tə sləmay ana Almasihu a, winen i nen inde ata awan. Nen nə təmahak dala a kwanay bay. Ni mba apan sa ga anan ti zek matanan. ɔowan inde pə daliyugo sə Akaya i mba apan sə gufo apan 'am nà, ibay. ¹¹ Na ga matanan

ata nà, anga nə pəlay kwanay bay bugol daw? A'ay, Mbərom a san zle nə pəlay kwanay bugol adəka.

¹² Aya əna, kawa anuno sa ga ata nə ni pərahan azar sa ga matanan hwiya, anga dō sə tətək way mungwalay ataya t̄a sa njad cəved sə həran nga ɪ zek bay, ta sa ja nə tinen ta ga mer su way kawa ana manay. ¹³ Dō ataya nà, tə t̄ara zek a tinen dukwen kawa dō maslan ana Yesu Almasihu didek aya, əna tinen dō maslan ana Yesu ahay bay. Tə way a tinen sa ga ataya nà, ta njak dō ahay. ¹⁴ Anga nan, way a tinen a sa ga ataya nà, â gak ikwen masuwayan bay. Anga zek ana Fakalaw a dukwen kə t̄arak anan zek anahan kawa winen maslay a Mbərom dō sa ka anan jiyjay re. ¹⁵ Kak matanan cukutok nà, dō ataya tə t̄arak anan zek a tinen kawa dō si mer su way didek aya nà, â gak ikwen masuwayan sabay. Pə luvon sə sariya dukwen, ti njad magwagway si mer su way a tinen a lelibay ataya matana re.

Pol a ga ti zek tə d̄ace anahan ahay

¹⁶ Ni mənahan asa re, dōwan â sa bayak nə nen bəlbəle a bay. Əna kak kə bayiken matanan dukwen, səmen anan kutok, kawa ana kwanay sə səmen anan anà dō bəlbəle ataya awan, anga u no sa ga ti zek mənjoek ite re. ¹⁷ 'Am uno saa ga ti zek ata nà, i zlan à nga anà Bahay Yesu bay, əna na ga kawa dō bəlbəle aya kutok asanaw! ¹⁸ Na ca apan nə dō ahay bayak a tinen apan ti ga ti zek tə way sə daliyugo ahay. Matanan, nen dukwen ni ga ti zek kawa tinen ataya re. ¹⁹ Kwanay nà, kə sənen way itəbay kələdaw? Kə səmen anan anà dō sa ga ti zek ataya tə ataslay mivel nà, angamaw?

²⁰ A zlak ikwen à nga tâ t̄ara kwanay kawa ñile a tinen aya awan, tâ pa pikwen wa way k̄ariya awan, tâ njak kwanay t̄a mungwalay, tâ har anan nga a tinen p̄a kwanay, aday t̄a kapak ikwen ile ñ id̄e inde kutok. K̄a s̄amen anan anà way ataya fok.

²¹ Lele nà, waray i go, anga ḡedan a manay inde sa ga matanan t̄a kwanay ibay ata bidaw? A'ay!

Ni ja 'am s̄a b̄al̄b̄ale h̄ona kutok! Ni jan anà d̄owan ataya nà, tâ ga ti zek t̄a way kawa sa nan atan, aday nen ni ga anan ti zek t̄a way ata re. ²² Tinen Ib̄eraninko ahay d̄aw? Nen Ib̄eraninko ahay re. Tinen Is̄era'ila ahay d̄aw? Nen Is̄era'ila ahay re. Tinen zahav ana Ib̄erahima ahay d̄aw? Nen zahav ana Ib̄erahima re. ²³ Tinen d̄o si mer su way ana Almasihu ahay d̄aw? Ni ja 'am kawa nga a vuwo: Nen ad̄eka bugol, n̄a zalay atan! Na gak mer su way zal tinen. Na pak dangay zal tinen. T̄a ndābak nen zal tinen. Nen pa 'am ana amac n̄a saray bayak awan. ²⁴ Saray d̄ara, Yahuda ahay t̄a ndābak nen, alay kwa kuro fud̄o ibay k̄artek.† ²⁵ Saray maakan, Ruma ahay t̄a v̄edak nen t̄a sukol. Saray k̄artek, t̄a tarak nen tu kon. Saray maakan, m̄asugurndolon s̄a a'am k̄a lizek umo anan kwalalan à b̄alay inde. N̄a njahak à a'am s̄a b̄alay inde hway aday hwiyoop re. ²⁶ A man sa bar uno ahay saray bayak a n̄a zukwa lize anga z̄alaka, anga d̄o s̄a akar ahay, anga d̄o su kon uno ahay, anga d̄o su kon azar aya re, à wulen su doh, à kībe, pa nga s̄a a'am, aday n̄a zukwa lize anga d̄o sa j̄eka tinen d̄o ana Almasihu ahay aday c̄ak̄abay tinen d̄o s̄a mungwalay ahay ata awan. ²⁷ Na yak nga sa ga mer su way ndelem

---

† **11:24** Ca p̄a Tooktaaki Tawreeta 25.3.

ndelem, saray bayak a nə njəkak ahan bay. Nə dəmak may tu jom ndelem ndelem, saray bayak a na pak awan bay. Na taa nahay à mađ inde, na taa bar mənǰəna zana. ²⁸ Mənǰəna sə baslay dəcə uno azar aya dükwen, u no sa ja pə way inde kərtek. Way sə vuro ajalay nga pac pac nà, anjahay sə egliz ahay. ²⁹ Dowan a kè njadək bəle nà, a təra kawa sa njad bəle ata nə nen. Dowan a kè slahak ĩ ines inde dükwen, a han jiya nə pi nen.

³⁰ Kak cəved inde sa ga ti zek nà, ni ga a ti zek nə tə bəle uno. ³¹ Mbərom Bəbay ana Bahay a mənuko Yesu a san zle, na gad mungwalay bay. Həruko anan nga pa sə viyviya awan. ³² Bina, à alay a nen à Damas nà, dō ana bahay Aretas sa daf à wulen su doh ata, a daf suje ahay sa ba anan məsudoh sə wulen su doh ataya awan, anga aday tã ban nen. ³³ Əna, dō a Yesu ahay ta daf nen à cəkarak məduwen a inde, ta ban apan liber sə dazay nen tə mufəlok si zled sə wulen su doh. Na tam pə dōwan ana bahay ata wa nà, matana awan.‡

12

Way a Mbərom sa kan anan anà Pol ataya awan

¹ Bəlaray ni pərahan azar sə həran nga ĩ zek mənǰək. Na san zle i man zek anà dōwan bay, əna ni ja pə way a Mbərom sa kan anan anà dōwan a inde aday sə dakan atan anan ataya awan. ² Na san dōwan a inde, winen dō ana Almasihu. Kà gak həna ava kuro nga fuđo, Mbərom a gəba anan saa njahay mənǰək à man anahan à bagəbaga mburom. Izəne ĩ cən sə zəbay inde, izəne kà zlak

‡ **11:33** Ca pə Mer su way ahay 9.23-25.

ti zek anahan a acəkan. Na san bay. Mbərom nà, a san zle. ³⁻⁴ Ayaw, na san way inde kərtek nà, Mbərom kə gəbak anan hus à jerne anahan. Izəne ì cəen sə zúbay inde, izəne kà zlak ti zek anahan a acəkan. Na san bay. Mbərom nà, a san zle. Way anahan a sə sləney ahay à man ata wa nà, dōwan i mba apan sa ja anan tə miresl su dō zənzen a bay, aday abay cəved inde sa ja anan ibay re. ⁵ Ni ga a ti zek nà, tə dōwan ata kutok. Əna pi zek uno nà, ni ga anan ti zek bay, si tə bəle uno dəkdek. ⁶ Kwa abay nà gan may sa ga anan ti zek dəp nà, nə tərak dō bəlbəle a bay, anga ni ja nə way dīdek awan. Əna ni ga a ti zek bay, anga u no dōwan á sa dəfo apan anga way a nen sə həran a nga ì zek ataya bay. U no dō ahay tē dəfo apan adəka nà, anga tə slənek dīdek sa 'am uno, aday tə canak anan anà anjahay uno re ata awan.

⁷ Abay ni mba apan sa ga kwecele anga way ana Mbərom sə duko anan ataya fok. Aya əna, Mbərom a kə dəfak uno way kawa adak ì zek inde, sa ga alay ti nen. Mbərom u go way ata dūkwen, tu dō maslan ana Fakalaw, aday nê həran nga anà zek bay. ⁸ Na gak amboh saray maakan, anga aday Bahay a nuko Yesu á gəba puno wa dəcə ata awan. ⁹ Əna a mbəduho apan, a wa: «Sumor uno i slak dā, anga məgala uno a ga mer su way ù dō inde nà, à alay a winen bəle awan.» Nə sləne matanan cəna, u zlo à nga sə həran nga anà zek anga nen bəle a kutok, anga aday məgala ana Almasihu á ga mer su way ì nen inde lele. ¹⁰ Matanan, ni taslay mivel anga nen dō bəle awan. Kwa á ga nə dō ahay tə gənuho kabay dō ahay ta ga alay ti nen, kwa á ga nə ni sa məndolor sa 'am kabay ni slahay à dəcə inde,

na san zle kutok, way ataya ti tɛro anga Almasihu. Aday ni taslay mivel anga à alay a nen bæle ata nà, Almasihu i vuro mɛgala.

A nan anà Pol nà, Korintu ahay t̂ p̂alay anan asa

¹¹ Na ja 'am kawa nga a vuwo, əna ines a kwanay. Nə həran nga anà zek nà, anga kwanay a ki gen anan way ata bay. Anga kwa â ga nə nen awan kəriya awan, dɔ sa jəka tinen dɔ maslan a Yesu məduwen aya ata nà, tɛ zalay nen tɛ awan a ibay. ¹² A alay a nen àga kwanay ata nà, na ga mer su way uno ahay nə tɛ munapanaw awan, aday Mbərom kà gak masuwayan sə way ahay tɛ alay uno bayak a cara cara. Masuwayan sə way ataya tɛ dɔakay anan nà, nen dɔ maslan a Mbərom a kutok. ¹³ Awan a inde lele na gak àga dɔ a Yesu ahay à man a hinen aday na gak anan àga kwanay bay nà, inde dɔaw? Na gak àga kwanay bay nà, way kərtek: Nə cəcihek pikwen wa awan bay. Kak sə cəɔak ikwen nə way ata nà, pəsen uno anan asəka!

¹⁴ Həna nà, ni i zlak ayak àga kwanay bəse kutok, aday ata na zlak ayak àga kwanay nə saray maakan. Matanan ni i ngam kə viren uno awan a kwanay kutok bay re. Nə pəlay nə zek a kwanay awan, bina way a kwanay ahay bay. I tɛra kawa atə bəbay tɛ gwaslay anahan ahay. Gwaslay ahay tɛ varan way anà bəbay bay, əna bəbay a varan way anà gwaslay ahay. ¹⁵ Kwa n̂ lize anan way uno ahay fok, kwa n̂ yan nga anà zek hus à sa mac pə cəved sa mak ikwen zek dɛp nà, i go awan bay, ni taslay anan mivel hwiya. Iya, cəkəbay ki i pəlen nen sabay, anga nə pəlay kwanay kə zalak bugol dɔaw?

16 Na wa kə sənen zle ba? Nə cəcihek pikwen wa awan bay. Əna dō a kwanay azar aya ta wa: «Pol nə wurwer awan. A nan sə təma puko wa dala tə wurwer.» 17 Nə njəkak ikwen uda nə kəkəmaw? Nə njəkak ikwen uda nə, ta sə slənak ayak dō ahay àga kwanay ata daw? Bayiken apan lele aday. 18 Na jan anà Titus nə â zlak ayak àga kwanay. Pə kərtek a tə Titus, nə slənak ayak mərak a hinen ata re, kə sənen anan zle lele. Sə təma pikwen wa way tə wurwer nə, Titus a kələdaw? A'ay! Anga way a Titus sa ga ata nə, na ga dukwen matanan re, mivel a manay a nə kərtek awan.

19 Way a manay sə vindek ikwen ayak həna à dərewel a anan inde ataya nə, a ga pikwen nə mə vindek ikwen ayak anga aday kə njiden pumo alay sa 'am sabay kutok daw? Manay ma ja 'am a anaya nə pa 'am a Mbərom, kawa sa zlan à nga anà Almasihu. Car uno ahay, ma jak ikwen ayak way ataya fok, anga a nan umo sa mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am pə cəved ana Mbərom. 20 Sa pak upo zlawan jiga nə, ni zlak ayak àga kwanay nə ni njad kwanay pə cəved lelibay aya awan, azla a kwanay ata i zlo à nga bay. Kak matanan nə, azla si zek uno a dukwen i zlak ikwen à nga bay re. Izəne, na sak a zlak ayak nə, ni canan nə ki tərihen, ki gen sərak ahay, ki gen mivel ahay pi zek, ki gəzlen zek, ki gənihen anan i zek ahay, ki gəden anan azar anà dō ahay, ki həren anan nga i zek, aday ki gen rawraw. 21 Sa pak upo zlawan asa nə, na sak a dəzlek ayak àga kwanay maza nə Mbərom uno i puko waray i ide anga kwanay. U go nə kawa ni i tan à nga anà dō sa ga ines ahay bayak a àga kwanay asa, tə mbədəhak anan ləen anà ines ataya itəbay. Izəne ti

pərahan azar sa ga sədœk, sə kukwaran azar anà uwar ahay, sa ján uho. Kak ti ga matanan cəna, ata i go ayam.

13

Mədakwidok sa 'am ana Pol ahay

¹ A alay a ni zlak ayak àga kwanay mə slala maakan ata nà, dī i gan sariya anà dō sa ga way lelibay ataya awan. Ata dī ga kawa ana Deftere a Mbərom sa ja ata kutok: «Kak dōwan a kə zlahak pu dō nà, tâ njad dō sə side way ata dō ahay cew kabay maakan.*» ² Anuno sa zlak ayak àga kwanay mə slala cew ata nà, na jak anan ù dō sa ga ines ataya tē mbəsak. Kwa anà dō azar aya dukwen nə gafak atan 'am matana re. Kwa həna nen dəren dəp nà, ni man ayak anà 'am uno ata re: Na sak a zlak ayak nà, ni kəta anan dō sa ga ines ahay nə fok. ³ Na wa, a nak ikwen sa san anan, Almasihu winen apan i ja 'am ti nen ba? Ki i sənen anan kutok! Winen nə bəle kawa nen bay, a ga mer su way anahan à wulen a kwanay nə tə məgala awan. ⁴ Ayaw, à alay a tə daray anan pə dədom mə zləngad ata nà, kà mak anan nga anahan kawa dō bəle a wanahan. Əna həna winen tə sifa pa sə viyviya awan, tə məgala a Mbərom. Manay kəma, mə japay nə tə winen awan. Ayaw, tə day hinen nə manay bəle aya kawa winen, əna manay tə sifa aya tə winen a re. Ma sak a zlak ayak àga kwanay kutok nà, mi ga mer su way dukwen tə məgala a Mbərom.

---

* **13:1** Ca pə Tooktaaki Tawreeta 19.15.

⁵ Na jak ikwen nà, cen ide à mivel a kwanay ahay inde aday, kak kə dəfen nga pə Yesu acəkan nà, ki sənən anan kutok. Almasihu Yesu winen inde à mivel a kwanay ahay nà, kə sənən bidaw? A ga upo dukwen, kə sliren pə cəved anahan wa bay, ⁶ aday ki cinen umo manay nə dō maslan ahay tə didek aya awan, aday mə slarak pə cəved wa bay re. ⁷ Manay apan mi gan amboh anà Mbərom nà, dōwan â sa ga ines à wulen a kwanay inde sabay. Kwa â ga nə dō ahay ta ca apan kawa ma gak mer su way tə cəved awan, kwa â ga nə dō ahay ta ca apan nə ma gak mer su way tə cəved a bay dəp nà, a nan umo nə, gen lele hwiya. ⁸ Ma ja matanan nà, anga manay mi mba apan si nes anan didek a Mbərom bay, mi mba apan sa ga nə way sa zla anan didek anahan pa 'am pa 'am vərre. ⁹ Kak kwanay məgala aya pə cəved a Mbərom nà, mi taslay mivel, kwa manay bəle aya dəp nà, na. Kem anà Mbərom aday â mak ikwen zek sa ma pə cəved anahan maza awan asa.

¹⁰ Na lah sə vindək ikwen ayak dərəwel a anan nà, anga u no ni saa dəzlek ayak nà, kə mbədihen anan ləen anà ines ataya coy. Ni gan may saa ngəraz pə dōwan sabay. Tə didek a nə Bahay a nuko kə varak uno cəved sə ngəraz pikwen, əna anga sa mak ikwen zek sa zla pa 'am pa 'am pə cəved anahan, bina saa ma kwanay à dəba adəka bay.

¹¹ Mərak uno ahay, həna ni ndav anan dərəwel uno kutok. Tislen mivel. Gen məgala sa har pə cəved a Mbərom, pəken sləmay pə way uno sa jak ikwen, 'am â zlak ikwen pi zek ahay, njihen à zay inde lele. Ata Mbərom, dō sə pəlay dō ahay fok aday sə varan atan zay ata, i njahay tə kwanay a

fok. ¹² Jen anan 'am i zek ahay lele kwanay tə mərak ahay. Do a Yesu ahay à man a anan fok ta jak ikwen ayak 'am. ¹³ Bahay a nuko Yesu Almasihu â gak ikwen sumor anahan, asan zek a Mbərom â ga inde à wulen a kwanay, aday Apasay Cəncan a â japay kwanay fok pə kərtek awan.

A6an 'am wiya awan
New Testament in Mbuko (CM:mqb:Mbuko)

copyright © 2010 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbuko

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Mbuko

© 2010, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 21 Feb 2024 from source files
dated 29 Jan 2022
85377c5a-ee2b-5540-a6b5-8f8a5a729092